

השוכר את הפועל פרק המישי עבודה זרה סה.

עין משפט נר מצוה

בג א מיי פ"ט מהל'
עבודת כוכבים הל"ב
ב סמג לאזין מה טו"ע
י"ד סי' קמח סעיף ה
והרב אלפס כ"פא
דמילתין דף של"ג:
ב [מיי] פ"ח מהל' מלכס
הלכה י'
בד ג מיי פ"ג מהל'
מאכלות אסורות
הלכה יח [וע] סמג לאזין
קמח טו"ע ח סמג קלב
סעיף ג:
בד ד מיי פ"ד מהל'
שכירות הלכה ח סמג
עין פט טו"ע ח"מ סי'
שם סעי' ג:

ביקרותיך. פי' בקונטרס לכבוד לך לשון יקר אלזל בתהלים פירש
ציקרותיך לשון ציקור וכן יי (וה המוצח) יהיה לי
לצקר ואע"פ שהיו"ד יתירה מגויה היא במסורת עם יו"ד של מי
נתן למשיסה כלומר מבקרות לך ועומדות לשרתך:

מעמא דא"ל לעיתותי ערב בו.

הא דלא משני מתני'
כרש"ג דאמר יי ימכר כולו (ב) חוץ
מדמי יין נסך וכאן נמי שכרו
מותר חוץ מדמי חצית דניחא ליה
לאוקמי כרש"ג אי נמי שכרו מותר
משמע כל שכרו אי נמי זהא
אפילו רבן שמעון זן גמליאל מודי
דהתם אין דרך ליקח יין מן העובד
כוכבים והכא דרך בני אדם ליקח
שכר מן העובד כוכבים ויש לאסור
כל השכר ומילוק זה יי' צירושמי
ולעיל ס"פ כל הללמים (דף מט): ג
ארג זו את הנבד ולפי המירון דניחא
לאוקמא כרש"ג ניחא דלא תיקשי
נוקמה כר"א דלית ליה לעיל יי' פדיון
לעבודת כוכבים ויולך הנאה לים
המלח אף בלא זה וזה גורס וקיימא
לן כוותיה ולתירון האחר נמי יש לומר
שכרו מותר משמע בלא פדיון:

הא דאמר דליה העבר אי ק' חביות
בב' פרושות. וזהא אסרה
צרייתא כי לא אמר לו לעיתותי ערב
דכל כמה דלא אעביניהו לכולהו לא
יהיב ליה מידי הלכך כוליה אגרא שייך
ציה כן לשון הקוגני' משמע הא א"ל
לעיתותי ערב מותר ואע"ג שהיא
מאותם חציות שהתנה עמו וקשה
דמי"מ שכר האיסור מעורב בכל ההישר
לכן נראה לפרש ולעיתותי ערב אחר
שהשלים קבלותו אמר לו ק' ואשמעי'
שאי"פ שלא עשה עמו תנאי חדש
אלא על פי תנאי הראשון הוא מעביר
בפרוטה לפי חשבון מאה במאה
פרוטות וס"ד שהכל שכר אחד הוא
ונמלא בשכרו מעורב שכר יין נסך
קא משמע לן דשרי והוה ליה כמעביר
ציום של אחריו מאחר שכבר השלים
קבלותו: ד"ה יי' ר"ת שוכר מניח
עליה כסמו מלשון כסת ולא גרס
כסותו דדבר פשוט הוא ובי ילך ערום
ואם תפרש כסותו שניה שיש לו אם
רגיל ללבושה פשיטא שמתור ואם צא
להתיר אע"פ שאינו רגיל היה לו
לפרש אלף כסמו גרס והוא כסת
קטנה שיושב עליה או נתן תחת ראשו
למראשותיו וכו' הוא הגדול ששוכר
עליו והעולם טועים שאומרים לקטן
כר ולגדול כסת ורציה ממסכת תמיד
(פ"א מ"ח) איש כסתו בארץ וכן תנא
בכלים (פ' כ"ח מ"ה) כר שעשאו סדין
וכסת שעשאו מטפחות וגם במקרא
(ישוקל י) למתפרות כסתות על כל
אזילי ידים וכו' הוא לשכר עליו
כמשמע פ' השולח (גיטין דף מ. ושם)
רש"ל היה שוכר על מעים ואומר

לאצירנה. שם העובד כוכבים: צוודא. במרחץ של וורדים: עינא
דבעיא למחוי לנו ציוסא. עין המתאוה לראות רעמתס תעקר
שהרי הקב"ה ממלא כל תאוותס שאף שיחמסס מתצרת: ציקרותיך.
לכבוד לך. לישראל קא מצטר נציא: עין לא ראסה. זולתי עין של
הקב"ה את אשר יעשה למחכה לו לא
נראה כבוד וגדולה דוגמתה: ואע"ג
דהעצרת חצית לאו לעיתותי ערב
לאחר שנשלים כל זמן שכר פעולתו
אלא קודם גמר זמן שכירותו אמר לו
העבד חצית של יין נסך קמני
מתניתין שכרו מותר צממיה:
ולעיוסוי ערב. דכבר נתחייב לו כל
שכרו קודם העצרת חצית: רנא
אמר. לעולם דלא אמר ליה לעיתותי
ערב: ולא קשיא. מתני' דקמני
מותר כגון העבד לי חצית צפרוטה
ונמלאת חצית של יין נסך צממיה שדי
פרוטה נהנה א"ל לא שקיל מיד
עובד כוכבים ואיך משתרו דהא לא
שייך שכר ההוא חצית צדיה איך
דכל חדא קנין אגרא צאפי נפשא:
וצרייתא דכי לא אמר ליה לעיתותי
ערב הוי כל שכרו אסור כגון דאמר
ליה העבד ק' חציות צק' פרוטות
דכל כמה דלא אעביניהו לכולהו לא
יהיב ליה מידי הלכך כולי אגרא
שייך ציה: והסניא. צניחא: סיפא
אצטריך ליה. לאשמעינין דאגרא לאו
אלגין תקבל ליה ושרי: לגינו. של
יין נסך לאו דרביה לאומציה הלכך
אגרא לאו עליה קא מתחייב: של
אוסו הדך. אפילו הוא מהלך ג'
ימי: מי אמרינן ליה. לחמר נכי
ליה פחת לו שכר הלגין וכיון דכי לא
מוציב לא מנכי כי מוציב נמי אגרא
לאו עליה מתחייב ושרי: ה"ד.
דשוכר מניח עליה מוונות כל הדך
ותמר אינו מניח אלא מוונות יוס אחד:
אי דשיח למזון. צדך הליכתן
מונאין מוונות ליקח כל עשה: מאונא
לאונא. ממסע למסע מהלך יוס אחד כמו
נטל ועבר תלתא אונין דסנמריב:
הוה

לאבירנא ביום אידם אמר אידענא ביה דלא
פלה לעבודת כוכבים א"ל רב יוסף והתניא
איהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג'
חברים שלא לעבוד עבודת כוכבים כי תניא
הדיא להחיותו והאמר רבה בר בר חנה א"ר
יוחנן יגר תושב שעברו עליו י"ב חדש ולא מל
הדי הוא כמין שבעובדי כוכבים התם כגון
שקיבל עליו למול ולא מול רבא אמטי ליה
קורבנא לבר שישך ביום אידם אמר ידענא
ביה דלא פלה לעבודת כוכבים אול אשכחיה
דיתבי עד צואריה בוודא וקיימן זונות
ערומות קמיה א"ל אית לכו כה"ג לעלמא
דאתי א"ל דידן עדיפא טפי מהאי א"ל טפי
מהאי כי הוה א"ל אתון איכא עלייכו אימתא
דמלכותא אנן לא תהווי עלן אימתא
דמלכותא א"ל אנא מיהא מאי אימתא
דמלכותא איכא עלי עד דיתבי אתא ההוא
פריסתקא דמלכא א"ל קום דקבעי לך מלכא
כי נפיק ואזיל א"ל עינא דבעי למיהווי לכו
בישותא תיפקע א"ל רבא אמן פקע עיניה
דבר שישך אמר רב פפי איבעי ליה למימרא
ליה מהאי קרא יבנות מלכים ביקרותיך
נצבה שגל לימינך בכתם אופיר אמר ר"ג
בר יצחק איבעי ליה למימרא ליה מהכא
עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה
לו: שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת:
ואע"ג דלא א"ל לעיתותי ערב ורמינהי
השוכר את הפועל ולעיתותי ערב אמר לו
העבר חבית של יין נסך ממקום למקום
שכרו מותר טעמא דא"ל לעיתותי ערב אין
כולי יומא לא אמר אבוי כי תנן נמי מתניתין
דאמר לעיתותי ערב תנן רבא אמר ל"ק הא
דאמר ליה העבר לי מאה חביות במאה
פרוטות הא דא"ל העבר לי חבית חבית

בפרוטה והתניא יהשוכר את הפועל והתניא
פרוטות ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו אסור חבית חבית
בפרוטה ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו מותר: השוכר את החמור
להביא עליה יין נסך שכרו אסור: הא תו ל"ל היינו רישא סיפא איצטריכא
ליה שכרה לישב עליה אע"פ שהניח עובד כוכבים לגינו עליה שכרו
מותר למימרא דלגין לאו (ב) דינא הוא לאותוביה ורמינהי דהשוכר את החמור
שוכר מניח עליה כסותו ולגינתו ומוונותיו של אותו הדרך מכאן ואילך חמר
מעכב עליו חמר מניח עליה שעורים ותבן ומוונותיו של אותו היום מכאן
ואילך שוכר מעכב עליו אמר אבוי נהי דלגין דינא הוא לאותובי מיהא אי
לא מוטיב ליה מי אמרינן ליה נכי ליה אגרא דלגינתו ה"ד אי דשכיח למזון
חמר נמי לעכב ואי דלא שכיח למזון שוכר נמי לא לעכב אמר רב פפא
ה"ל צריכא דשכיח למיטרח ולמזון מאונא לאונא חמר דרכיה למיטרח
ולמזון שוכר לאו דרכיה למיטרח ולמזון אבוה דרב אחא בריה דרב איקא
הוה

צמני כרי וכן פ"צ דעירובין (דף ק:) ונעשית כר לצעלה והא דכתיב (בראשית לא) ותשימם
כדמתרגמינן צעביטא דגמלא וחור כרפס (אסתר א) אותו כר היה גדול כמטות המוצעות לכבוד הצית: מאונא לאונא. פי' ממסע למסע
מההלך יוס למהלך יוס כמו (נטל ועבר תלתא אונין דסנמריב והא דלמרי' [בסנהדרין] (דף טז): עשר מטעות נסע אותו רשע בצאות היום בתרגום
אינו חושב כי אם ערים גדולות והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמת מקצת אליו הלכו תחילה ולנו מקצת במקומות הללו
והוא ושאר החיל הבאים אחריהם עמו עברו עד ירושלים והלכו הכל ציום אחד לפי שהיה ממנה להיות שם בצאות היום:

(א) [ע] תוס' לעיל מ: ד"ה
לאפקין] (ג) [לעיל סד:]
(א) גבי ט"י ומאי טפי מהאי
א"ל, (ד) ג"א מהא ואלא
מלאס יאמן א"ר ספא
אבעי ליה למימרא מהכא
עין כר, (ה) [מספ'] פ"ח
ה"ד, (ו) צ"מ עט: ע"ש,
(ז) [מגו] על ע"ד ה"ס צ"מ
ישעיה י"א, (ח) [צ"ל ומנח
הנחמ צמלס צ טו],
(ט) [קמ] ע"ד, (י) [וס] ד"ה
א"ר, (יא) [צ"מ] ע"ד: ע"ש
הי בשם ר"ח, (יב) ה"א
מגו] צעביטא ק"י י על
פסוק ע"ד ה"ס צ"מ,

תורה אור השלם

1. בנות מלכים
ביקרותיך נצבה של
לימינך בכתם אופיר:
תהלים מה י
ומעולם לא שמעו
לא דאזינו עין לא ראתה
אלהים וזולתך יעשה
למחכה לו:
ישעיהו סד ג

הגהות הב"ח

- (א) גם למימרא דלגין לאו
דרכיה הוא לאומציה:
(ב) תוס' ד"ה טעמא וכו'
כולו לעובד כוכבים חוץ
מדמי יין נסך שבו ואין:

מוסף רש"י

חמר נמי לעכב. השוכר
שלא יניח עליה אלא מוונות
של יוס אחד (ב"מ טו).
מאונא לאונא. ממלון
דליה למלון דליה (טו).
למיטרח. לחור ולשול
בעיר מי מוכר מוונות
(טו).

צמני כרי וכן פ"צ דעירובין (דף ק:) ונעשית כר לצעלה והא דכתיב (בראשית לא) ותשימם
כדמתרגמינן צעביטא דגמלא וחור כרפס (אסתר א) אותו כר היה גדול כמטות המוצעות לכבוד הצית: מאונא לאונא. פי' ממסע למסע
מההלך יוס למהלך יוס כמו (נטל ועבר תלתא אונין דסנמריב והא דלמרי' [בסנהדרין] (דף טז): עשר מטעות נסע אותו רשע בצאות היום בתרגום
אינו חושב כי אם ערים גדולות והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמת מקצת אליו הלכו תחילה ולנו מקצת במקומות הללו
והוא ושאר החיל הבאים אחריהם עמו עברו עד ירושלים והלכו הכל ציום אחד לפי שהיה ממנה להיות שם בצאות היום: